

שאינ דרכו להקטיר כגון בשר שדינו להיאכל, הרי הזבח כשר משום שאין מחשבה מאכילת מזבח לאכילת אדם או מאכילת אדם לאכילת מזבח פוסלת. ורבי אליעזר פוסל, כי הוא סובר שאף מחשבה מאכילת מזבח לאכילת אדם ומאכילת אדם לאכילת מזבח מועילה לפסול⁽⁴⁾.

ומקשינן: במאי אוקימתא למשנתנו? — כרבי אליעזר. אם כך, אימא סיפא של המשנה: זה הכלל — כל השוחט והמקבל והמוליך והזורק וחישב בשעת אחת מאלו העבודות לאכול דבר שדרכו לאכול [והיינו בשר שלמים או שאר בשר זבח הנאכל] או שחישב בשעת אחת מאלו העבודות ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר והיינו אימורים, אם חישב בכל זה שתהיה האכילה או ההקטרה חוץ לזמנו, הרי הקרבן פיגול וחייב כרת באכילתו, ואם חישב בזה שתהיה האכילה או ההקטרה חוץ למקומו, הרי הוא פסול ואין חייב כרת.

ומוכח מסיפא זו שדווקא אם חישב לאכול דבר

אכילה נחשב עור⁽¹⁾ האליה בשר⁽²⁾ הוא הדין לענין הקטרה דינו כבשר⁽³⁾ ולכן, שלמי כבש, שדין אלייתו להיקרב על המזבח, אף עור האליה קריבה עמו. ואם כן יקשה, מה שאומרת המשנה כי השוחט שלמי כבש במחשבה לאכול את עור האליה חוץ למקומו או לזמנו, שמחשבתו פוסלת או מפגלת, ומדוע פוסלת מחשבתו? והא קא מחשב מאכילת מזבח, שדין העור להיות נאכל על ידי המזבח, לאכילת אדם, שהרי חישב על האדם שיאכל את עור האליה. וכי מחשבין מאכילת מזבח לאכילת אדם לפסול הקרבן על ידי זה?

ומתריצין: אמר שמואל: הא מני, רבי אליעזר היא, דאמר מחשבין מאכילת מזבח לאכילת אדם, ומאכילת אדם לאכילת מזבח!

דתנן: השוחט את הזבח במחשבה לאכול דבר שאין דרכו לאכול כגון אימורים שדינם להקטרה, חוץ לזמן אכילתם או חוץ למקום אכילתם, וכן אם חישב להקטיר חוץ לזמנו או חוץ למקומו דבר

3. כתב בחידושי מו"ח רי"ז הלוי [תחילת הלכות פסולי המוקדשין], שמשיתת רש"י כאן משמע שדין הקטרה בכל הקרבנות הוא דווקא בבשר, ולכן הוצרך לפרש שיעור האליה, שנחשב בשר ויש להקטירו. אולם דייק בשיטת הרמב"ם שחולק על רש"י, כי בהלכות מעשה הקרבנות [פרק א' הלכה י"ח] כתב לגבי הקטרת עצמות קרבן עולה, שדווקא אם הם מחבירים לבשר יש להקטירם, אבל אם פירשו מן הבשר, אין להקטירם. ואילו לגבי דין הקטרת אימורין בשאר קרבנות כתב הרמב"ם, שהעצמות בכלל אימורים הן. ומבואר בדבריו שדווקא בעולה, שנאמר בה "ועשית עולותיך הבשר והדם", מצוות ההקטרה היא בבשר דווקא, ולכן חילק הרמב"ם בין עצמות מחוברות שנחשבות בשר, לעצמות שפירשו שאינן חלק מן הבשר. אבל לענין דין הקטרת אימורים, עיקר הקובע אינו הבשר אלא כל מה שהוא בכלל אימורים יש להקטירו. ובוזה כתב הרמב"ם שעצמות בכלל אימורים הן, ואף בהן חלה חובת הקטרה. הרי ששיטת הרמב"ם היא שדין הקטרת אימורים אינו בבשר דווקא, דלא כרש"י.

4. המקדש דוד [סימן ל"ג צב א] חוקר בדיון זה שמחשבים מאכילת מזבח לאכילת אדם, באופן שייחשב לשתות את דם הזבח לאחר שקיעת החמה, שביחס לדין הזריקה הוא לאחר הזמן, ואילו ביחס לדין אכילת האדם שאותה חישב עדיין הוא בתוך הזמן, האם דנים על פי האכילה שאותה חישב ולא יתפגל כיון שלא חישב לאכול חוץ לזמן, או שדנים על פי מה שהדבר שעליו חישב מיועד וכיון שהדם מיועד לזריקה הרי יש כאן מחשבת אכילה חוץ לזמנו ויתפגל. והוסיף, שאם דנים על פי מה שהדבר שעליו חישב מיועד, הרי שבקדשים קלים כאשר מחשב להקטיר למחר את הבשר שעומד לאכילה

הקרבנה שעלו למזבח שלא ירדו. והביא את דברי טהרת הקודש שכתב כי דין זה הוא דווקא לגבי דמים שדינם להינתן על המזבח שמאחר ונתקדשו בכלי וכשזרקם יתקדשו באויר המזבח אף קודם שינחו בו לכן יזרוק, אבל בדמים שדינם להינתן בקדש הקדשים בין הבדים או בהיכל על הפרוכת שזרקם שם על הארץ ואין האויר מקדשם, נמצא שכשהגיעו לאויר שחוץ לכלי אין הם מונחים בכלי ואף לא במקום המקדשם בזריקה, והרי הם כפסולין שעלו למזבח וירדו ששוב לא יעלו.

1. מבאר הצאן קדשים, שמהמשנה האומרת שמחשבת אכילת העור מפגלת, מוכרח שהעור הינו דבר שדרכו לאכול, שהרי אין מחשבת אכילה מפגלת אלא אם חישב על דבר שדרכו לאכול, ומכיון שלענין אכילה נדון העור כבשר, לכך יש לו להיות כשר להקטרה.

2. מפירוש רש"י שכתב שעור האליה הוא כבשר לענין אכילה, משמע שדין אכילת קדשים נאמר בבשר דווקא, ולא בכל מה שיש לו שם אוכל. ואמר הגר"ח, שהרמב"ם חולק על כך, שכתב בהלכות קרבן פסח [פרק י' הלכה י'] שגידין רכים אשר סופם להיות קשים, הרי אף על פי שהם ראויים לאכילה, אין נמנים עליהם בקרבן פסח. ומשמע שמתור לאוכלם, ורק אי אפשר להימנות עליהם, כי דבר שסופו להקשות אינו בכלל "בשר", ואילו לקיום מצוות אכילת פסח יש צורך באכילת "בשר" דוקא, אבל וודאי שראוי הוא לאכילה, ולכך ניתן לאכול מדין אכילת שאר קדשים. הרי שלפי הרמב"ם כל דבר הראוי לאכילה יש עליו מצוות אכילת קדשים.